สรุปผลการประเมินหาสถิติการค้าสัตว์ป่าต่าง ๆ จากตลาดภายในประเทศ ณ ตลาดนัดท้องสนามหลวง และส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ จากท่าอากาศยานกรุงเทพ ฯ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๐

๑. ปริมาณนกต่าง ๆ ที่ถูกนำมาจำหน่าย ณ บริเวณตลาดนัดท้องสนามหลวงจำนวนทั้งสิ้น ๑๗๐,๖๓๗ ตัว (หนึ่งแสนเจ็ดหมื่นหกร้อยสามสิบเจ็ดตัว)
ประเมินเป็นมูลค่ารวมทั้งสิ้น ๑,๗๑๘,๓๓๘ บาท (หนึ่งล้านเจ็ดแสนหนึ่งหมื่นแปดพันสามร้อยสามสิบแปดบาท)

๒. ปริมาณนกต่าง ๆ ที่ถูกส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ จากท่าอากาศยานกรุงเทพ ฯ จำนวนทั้งสิ้น ๘๔,๔๑๗ ตัว (แปดหมื่นสี่พันสี่ร้อยสิบเจ็ดตัว)
ประเมินเป็นมูลค่า ๑๑,๓๓๑,๑๒๐ บาท (สิบเอ็ดล้านสามแสนสามหมื่นหนึ่งพันหนึ่งร้อยยี่สิบบาท) รวมเป็นนกต่าง ๆ (ตามข้อ ๑-๒) ๑๐๙ ชนิด จำนวน ๒๕๕,๐๕๔ ตัว (สองแสนห้าหมื่นห้าพันห้าสิบสี่ตัว) มีมูลค่า ๑๓,๐๔๙,๔๕๘ บาท (สิบสามล้านสี่หมื่นเก้าพันสี่ร้อยห้าสิบแปดบาท)

๓. ปริมานสัตว์ป่าเลี้ยงลูกด้วยนมที่นำมาจำหน่าย ณ บริเวณตลาดนัดท้องสนามหลวง จำนวนทั้งสิ้น ๗,๓๑๐ ตัว (เจ็ดพันสามร้อยสิบตัว) ประเมินมูลค่า ๓๘๙,๔๓๐ บาท (สามแสนแปดหมื่นเก้าพันสี่ร้อยสามสิบบาท)

๔. ปริมาณสัตว์ป่าเลี้ยงลูกด้วยนม จากท่ายานอากาศยานกรุงเทพฯ จำนวนทั้งสิ้น ๓,๒๔๖ ตัว (สามพันสองร้อยสี่สิบหกตัว) ประเมินเป็นมูลค่า ๓,๒๑๕,๔๐๐ บาท (สามล้านสองแสนหนึ่งหมื่นห้าพันสี่ร้อยบาท)
รวมเป็นสัตว์ป่าเลี้ยงลูกด้วยนมต่าง ๆ ๓๑ ชนิด จำนวน ๑๐,๕๕๖ ตัว (หนึ่งหมื่นห้าร้อยห้าสิบหกตัว) มีมูลค่า ๓,๖๐๔,๘๓๐ บาท (สามล้านหกแสนสี่พันแปดร้อยสามสิบบาท)

แผนภูมิแท่งแสดงประมาณสัตว์ป่าและมูลค่า
ที่จำหน่ายในตลาดนัดสนามหลวง และส่งไป
จำหน่ายต่างประเทศ (ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ)

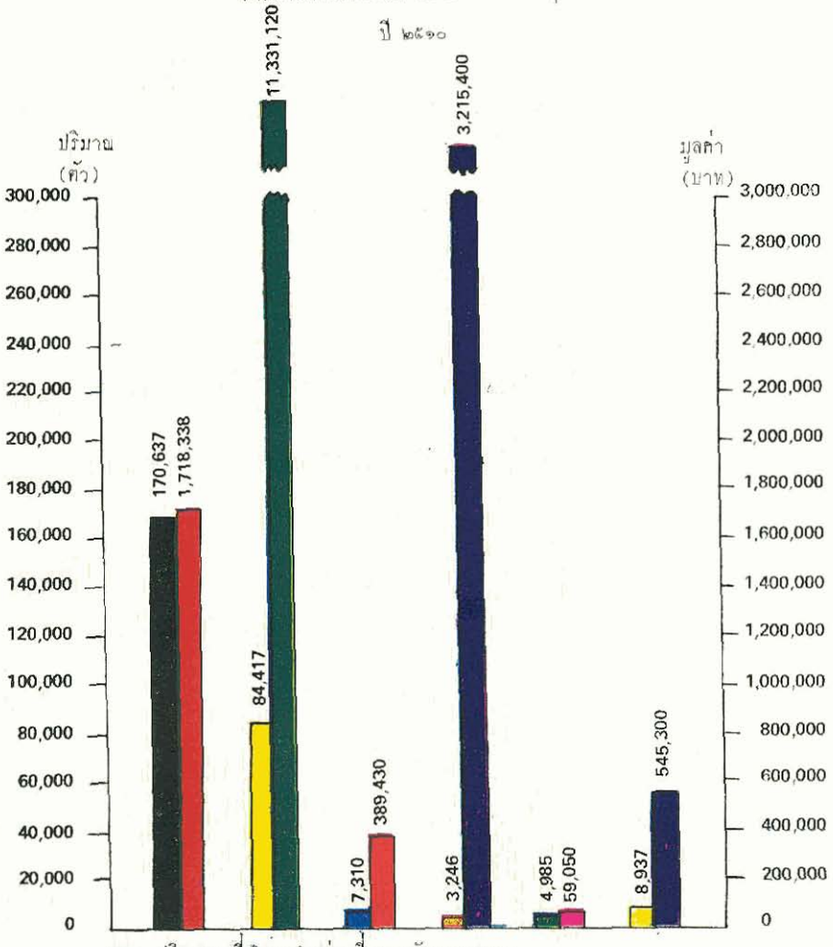

ปริมาณนกที่นำมาจำหน่ายที่ตลาดนัดสนามหลวง
มูลค่านกที่นำมาจำหน่ายที่ตลาดนัดสนามหลวง

ปริมาณนกที่ส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ (ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ)
มูลค่านกที่ส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ

ปริมาณสัตว์ป่าเลี้ยงลูกด้วยนมที่นำมาขายที่ตลาดนัดสนามหลวง
มูลค่าสัตว์ป่าเลี้ยงลูกด้วยนมที่นำมาขายที่ตลาดนัดสนามหลวง

ปริมาณสัตว์ป่าเลี้ยงลูกด้วยนมที่ส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ (ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ)
มูลค่าสัตว์ป่าเลี้ยงลูกด้วยนมที่ส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ

ปริมาณสัตว์เลื้อยคลานที่นำมาจำหน่ายที่ตลาดนัดสนามหลวง
มูลค่าสัตว์เลื้อยคลานที่นำมาจำหน่ายที่ตลาดนัดสนามหลวง

ปริมาณสัตว์เลื้อยคลานที่ส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ (ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ)
มูลค่าสัตว์เลื้อยคลานที่ส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ

หมายเหตุ รวมสัตว์ป่า ๑๖๓ ชนิด จำนวน ๒๓๔,๕๓๒ ตัว คิดเป็นมูลค่า ๑๙,๒๕๔,๖๓๔ บาท

๕. ปริมาณสัตว์เลี้ยงคลานที่นำมาจำหน่าย ณ บริเวณตลาดนัดท้องสนามหลวง จำนวนทั้งสิ้น ๔,๙๘๕ ตัว (สี่พันเก้าร้อยแปดสิบห้าตัว) ประเมินเป็นมูลค่า ๕๙,๐๕๐ บาท (ห้าหมื่นเก้าพันห้าสิบบาท)

๖. ปริมาณสัตว์เลี้ยงคลานจากท่าอากาศยานกรุงเทพฯ จำนวนทั้งสิ้น ๘,๙๓๗ ตัว (แปดพันเก้าร้อยสามสิบเจ็ดตัว) ประเมินเป็นมูลค่า ๕๕๕,๓๐๐ บาท (ห้าแสนห้าหมื่นห้าพันสามร้อยบาท)

รวมเป็นสัตว์เลี้ยงคลานต่าง ๆ ๒๓ ชนิด จำนวน ๑๓,๙๒๒ ตัว (หนึ่งหมื่นสามพันเก้าร้อยยี่สิบสองตัว) มีมูลค่า ๖๐๔,๓๕๐ บาท (หกแสนสี่พันสามร้อยห้าสิบบาท)

รวมเป็นสัตว์ป่าต่าง ๆ ทั้งสิ้น ๑๖๓ ชนิด จำนวนทั้งสิ้น ๒๗๙,๕๓๒ ตัว (สองแสนเจ็ดหมื่นเก้าพันห้าร้อยสามสิบสองตัว) ประเมินมีมูลค่า ๑๗,๒๕๘,๖๓๘ บาท (สิบเจ็ดล้านสองแสนห้าหมื่นแปดพันหกร้อยสามสิบแปดบาท)

หมายเหตุ การประเมินมูลค่าของราคาสัตว์ป่าแต่ละชนิดที่จำหน่าย ณ บริเวณตลาดนัดท้องสนามหลวง ใช้ราคาในท้องตลาดนัดที่ซื้อขายกันโดยเฉลี่ย และจากประสบการณ์ของผู้เก็บหาสถิติ ซึ่งติดต่อใกล้ชิดกับการค้าสัตว์ป่าภายในประเทศมาไม่ต่ำกว่า ๘ ปี

ส่วนการประเมินมูลค่าของราคาสัตว์ป่าแต่ละชนิดที่ส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ได้ถือเอาราคาตลาดโลกและราคาสัตว์ที่ส่งไปขายจากประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง เช่น อินเดีย พม่า มาเลเซีย และนอกจากนี้ได้ถือเอาราคาที่ทางองค์การสวนสัตว์ดุสิตส่งสัตว์ไปแลกเปลี่ยนอีกด้วย

สถิติประเมินมูลค่าและจำนวน
ที่นำมาจำหน่ายภายในประเทศ (เฉพาะตลาดนัดท้องสนามหลวง)

พ.ศ. ๒๕๑๐

ลำดับที่	ชื่อไทยหรืออังกฤษ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ตลาดนัดท้องสนามหลวง (จำนวนตัว)
๑	นกยางต่าง ๆ	Egretta spp.	๔๕
๒	นกกระสาแดง	Ardea purpurea	—
๓	นกกาบบัว	Ibis leucocephala	—
๔	นกเป็ดน้ำต่าง ๆ	Family Anatidae	๒๑๐
๕	นกเหยี่ยวต่าง ๆ	Family Accipitridae „ Falconidae	๔๙๕
๖	นกกระทาทุ่ง	Francolinus pintadeanus	๑๕๐
๗	ไก่นา	Coturnix chinensis	๑๗๓
๘	นกกระทาดงแข้งเขียว	Arborophila charltonii	๔๕
๙	นกกระทาดงกรองกร๊อย	Caloperdix aculea	๔๒
๑๐	ไก่จุก	Rollulus roulroul	๓๙๕
๑๑	ไก่ฟ้าต่าง ๆ	Lophura spp.	๔๘
๑๒	นกยูง	Pavo muticus	๙
๑๓	นกคุ่มต่าง ๆ	Turnix spp.	๔๘๐
๑๔	นกอันขันต่าง ๆ	Rallina spp.	๔๑๐
๑๕	นกกวัก	Amaurornis phoenicurus	๒๔๔
๑๖	นกอีลุ้ม	Gallicrex cinerea	๑๗๒

สัตว์ป่า (จำพวกนกต่าง ๆ)

และส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ (ท่าอากาศยานกรุงเทพ ฯ)

ประเมินมูลค่า		ท่าอากาศยาน	ประเมินมูลค่า		หมายเหตุ
ตัวละ (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)	กรุงเทพ ฯ (จำนวนตัว)	ตัวละ (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)	
๓๐	๑,๓๕๐	๑๓	๑๐๐	๑,๓๐๐	นกชนิดต่าง ๆ ที่ส่งไปจำหน่ายต่างประเทศเริ่มเก็บสถิติตั้งแต่เดือน พฤษภาคม ๒๕๑๐ เป็นต้นไป
—	—	๗	๖๐๐	๔,๒๐๐	
—	—	๒	๗๐๐	๑,๔๐๐	
๒๐	๔,๒๐๐	—	—	—	
๕๐	๒๔,๗๕๐	๖๐๙	๓๐๐	๑๘๒,๗๐๐	
๒๕	๓,๗๕๐	๒๙	๑๐๐	๒,๙๐๐	
๕	๘๖๕	๑๑๕	๕๐	๕,๗๕๐	
๒๕	๑,๑๒๕	๑๘	๑๐๐	๑,๘๐๐	
๓๐	๑,๒๖๐	—	—	—	
๘๐	๓๑,๖๐๐	๔๖	๒๕๐	๑๑,๕๐๐	
๑๐๐	๔,๘๐๐	๔๒	๑,๕๐๐	๖๓,๐๐๐	
๑๐๐	๙๐๐	๓	๑,๐๐๐	๓,๐๐๐	
๕	๒,๔๐๐	๓๕	๕๐	๑,๗๕๐	
๑๐	๔,๑๐๐	—	—	—	
๑๐	๒,๔๔๐	๒๒	๑๐๐	๒,๒๐๐	
๑๕	๒,๕๘๐	๒	๑๐๐	๒๐๐	

ลำดับที่	ชื่อไทยหรืออังกฤษ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ตลาดนัดท้องสนามหลวง (จำนวนตัว)
๑๗	นกอีคำ	Gallinula chloropus	๕๒
๑๘	นกอีโก้ง	Porphyrio porphyrio	๖๐
๑๙	นกพริก	Metopidus indicus	๔๑
๒๐	นกกระแตแต้แว็ด	Venellus indicus	๔
๒๑	นกนางนวล	Larus brunnicephalus	๑๓๐
๒๒	นกเปล้าต่าง ๆ	Treron spp.	๓๑๗
๒๓	นกกะลุมภู	Ducula badia	๘๐
๒๔	นกเขาโนรีต่าง ๆ	Macropygia spp.	๑๑
๒๕	นกเขาไฟ	Streptopelia tranquebarica	๘๑๓
๒๖	นกเขาใหญ่	Streptopelia chinensis	๕,๘๔๐
๒๗	นกเขาชะวา	Geopelia striata	๘,๕๗๗
๒๘	นกเขาเขียว	Chalcophaps indica	๔๕๗
๒๙	นกชาบีไหน	Coloenas nicobarica	๕๒
๓๐	นกแก้วโมง	Psittacula eupatria	๑,๕๐๐
๓๑	นกแก้วกะลิง	Psittacula alexandri	๑,๘๑๘
๓๒	นกแก้วหัวแพร	Psittacula roseata	๓,๗๔๒
๓๓	นกแก้วพะม่า	Psittaeula finschii	๔๔๑
๓๔	นกแก้วบั๊กษ์ใต้	Psittacula cyanurus	๕๐
๓๕	นกหก	Loriculus vernalis	๑,๑๔๖
๓๖	นกกะปูดหงอน	Clamator coromandus	๖

ประเมินมูลค่า		ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ (จำนวนตัว)	ประเมินมูลค่า		หมายเหตุ
ตัวละ (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)		ตัวละ (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)	
๑๐	๕๒๐	—	—	—	
๒๕	๑,๕๐๐	๓	๑๐๐	๓๐๐	
๒๐	๘๒๐	—	—	—	
๖๐	๒๔๐	—	—	—	
๓๐	๓,๙๐๐	—	—	—	
๑๕	๔,๗๕๕	๘๓	๑๐๐	๘,๓๐๐	
๓๐	๒,๔๐๐	๒๖	๒๕๐	๖,๕๐๐	
๖๐	๖๖๐	—	—	—	
๕	๔,๐๖๕	—	—	—	
๑๕	๘๘,๓๕๐	—	—	—	
๒๕	๒๑๔,๔๒๕	๗๓๕	๑๐๐	๗๓,๕๐๐	
๒๐	๙,๑๕๐	๘	๒๐๐	๑,๖๐๐	
๘๐	๔,๑๖๐	๑๐๖	๕๐๐	๕๓,๐๐๐	
๖๐	๙๐,๐๐๐	—	—	—	
๒๐	๓๖,๓๖๐	๑,๕๒๖	๑๐๐	๑๕๒ ๖๐๐	
๓๐	๑๑๒,๒๖๐	—	—	—	
๓๐	๑๓,๒๓๐	—	—	—	
๔๐	๒,๐๐๐	—	—	—	
๒๐	๒๒,๙๒๐	๓๕๐	๑๐๐	๓๕,๐๐๐	
๘๐	๔๘๐	—	—	—	

ลำดับที่	ชื่อไทยหรืออังกฤษ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ตลาดนัดท้องสนามหลวง (จำนวนตัว)
๓๗	นกตุ๊เหว่า	Eudynamys scolopacea	๓๔๒
๓๘	นกกะปูด	Centropus sinensis	๑๖๘
๓๙	นกเค้าแมวต่าง ๆ	Order Strigiformes	๑๔๔
๔๐	นกนางแอ่น	Hirundo spp.	๑๐
๔๑	นกกินปลาหัวดำ	Halcyon pileata	๖๘
๔๒	นกกินปลาช้าง	Pelargosis capensis	๑๓
๔๓	นกกินปลาอกขาว	Halcyon Smyrnensis	๑๖๖
๔๔	นกตะขาบทุ่ง	Coracias benghalensis	๓๗๔
๔๕	นกตะขาบแก้ว	Eurystomus orientolis	๑๕
๔๖	นกกะลางหัวขวาน	Upupa epops	๘๐๙
๔๗	นกเงือกต่าง ๆ	Family Bucerotidae	๑๖๔
๔๘	นกโพระดกต่าง ๆ	Megalaima spp.	๙๑๗
๔๙	นกตีทอง	Megalaima laemaceyhala	๓๙๔
๕๐	นกหัวขวานต่าง ๆ	Family Picidae	๓๘๔
๕๑	นกเขียวปากจุ้น	Calyptomena viridis	๔๒
๕๒	นกเต้าเล้าต่าง ๆ	Pitta spp.	๑๒๔

ประเมินมูลค่า		ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ (จำนวนตัว)	ประเมินมูลค่า		หมายเหตุ
ตัวละ (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)		ตัวละ (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)	
๓๐	๑๐,๒๖๐	๑๒	๒๐๐	๒,๔๐๐	
๒๐	๓,๓๖๐	๑๑	๓๐๐	๓,๓๐๐	
๗๐	๑๐,๐๘๐	๑๘	๑๐๐	๑,๘๐๐	
๑	๑๐	—	—	—	
๑๕	๑,๐๒๐	—	—	—	
๘๐	๑,๐๔๐	—	—	—	
๓๐	๔,๙๘๐	๑๗๑	๒๐๐	๓๔,๒๐๐	
๑๕	๕,๖๑๐	๕๖	๑๕๐	๘,๔๐๐	
๖๐	๙๐๐	๔	๓๐๐	๑,๒๐๐	
๓๐	๒๔,๒๗๐	๔๗๓	๑๐๐	๔๗,๓๐๐	
๑๐๐	๑๖,๔๐๐	๙๐	๒,๐๐๐	๑๘๐,๐๐๐	
๓๐	๒๗,๕๑๐	๗๖	๔๐๐	๗,๖๐๐	
๒๕	๙,๘๕๐	๔๙	๑๐๐	๔,๙๐๐	
๒๕	๙,๖๐๐	๑๒๔	๗๕	๙,๓๐๐	
๗๐	๒,๙๔๐	๑๐	๒,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	
๖๐	๗,๔๔๐	๗๕	๕๐๐	๓๗,๕๐๐	

ลำดับที่	ชื่อไทยหรืออังกฤษ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ตลาดนัดท้องสนามหลวง (จำนวนตัว)
๕๓	นกเขียวก้นตอง (ใต้)	Chloropsis sonnerati	๖๐
๕๔	นกเขียวก้นตอง	Chloropsis aurifrons	๙๓๑
๕๕	นกเขียวละออ	Chloropsis cochinchinensis	๖๐
๕๖	นกปรอทแม่พะ	Pycnonotus zeylanicus	๓๔๕
๕๗	นกปรอทก้นแดง	Pycnonotus aurigaster	๒๘๔
๕๘	นกปรอทหัวโขน	Pycnonotus jocosus	๓,๘๕๕
๕๙	นกปรอททองตาพ้ำ	Pycnonotus atriceps	๒๔๑
๖๐	นกปรอททองตาขาว	Pycnonotus melanicterus	๕๖๖
๖๑	นกปรอทอกลาย	Pycnonotus squamatus	๓๐
๖๒	นกปรอทน้ำตาลตาแดง	Pycnonotus brunneus	๑๙
๖๓	นกปรอทหน้าลาย	Pycnonotus jinlaysoni	๖๒
๖๔	นกปรอทอกเทา	Pycnonotus cyaniventris	๖
๖๕	นกปรอทน้ำตาลตาขาว	Pycnonotus simplex	๑๑
๖๖	นกปรอทสวน	Pcynontus branfordi	๓๑
๖๗	นกแซงแซวดำ	Dicrurus adsimilis	๖๕
๖๘	นกแซงแซวหางบ่วง	Dicrurus paradiseus	๑๕๐
๖๙	นกขมิ้นต่าง ๆ	Oriolus spp.	๓๕๒
๗๐	นกเขียวคราม	Irena puella	๒๘๖
๗๑	นกสาลิกาตงเขียว	Cissa chinensis	๑๖
๗๒	นกสาลิกาตง	Cissa erythrothyncha	๑๓๐
๗๓	นกกะลิงเขียด	Crypsirina vagabunda	๑๑๒

ประเมินมูลค่า		ท่าอากาศยาน	ประเมินมูลค่า		หมายเหตุ
ตัวละ (บาท)	จำนวน งิน (บาท)	กรุงเทพ ฯ (จำนวนตัว)	ตัวละ (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)	
๖๐	๓,๖๐๐	—	—	—	
๒๕	๒๓,๒๗๕	๖๔๗	๒๐๐	๑๒๙,๔๐๐	
๒๕	๑,๕๐๐	๑๐	๒๐๐	๒,๐๐๐	
๗๐	๒๔,๑๕๐	—	—	—	
๕	๑,๔๒๐	—	—	—	
๕	๑๙,๒๗๕	๑,๐๗๐	๕๐	๕๓,๕๐๐	
๑๕	๓,๖๑๕	—	—	—	
๕	๒,๘๓๐	—	—	—	
๗๐	๒,๑๐๐	—	—	—	
๕	๙๕	—	—	—	
๑๕	๙๓๐	—	—	—	
๗๐	๔๒๐	—	—	—	
๕	๔๕	—	๑๐๐	—	
๕	๑๕๕	—	๑๐๐	—	
๑๐	๕๖๐	—	๑๐๐	—	
๒๐	๓,๐๐๐	๒	—	๒๐๐	
๒๕	๘,๘๐๐	๓๗	๒๐๐	๓,๗๐๐	
๗๐	๒๐,๐๒๐	๓๖๗	๑๐๐	๒๖,๗๐๐	
๑๐๐	๑,๖๐๐	—	๑๐๐	—	
๓๐	๓,๙๐๐	๑๓๒	๑๐๐	๒๖,๔๐๐	
๒๕	๒,๘๐๐	๓	—	๓๐๐	

ลำดับที่	ชื่อไทยหรืออังกฤษ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ตลาดนัดท้องสนามหลวง (จำนวนตัว)
๗๔	นกกาแวน	Crypsirina temia	๕๖
๗๕	อีกา	Corvus macrorhynchos	๓๐
๗๖	นกกะลางคง	Garrulax pectoralis	๑๗๖
๗๗	นกกะลางหัวหงอก	Garrulax leucolophus	๑,๔๔๘
๗๘	นกซอฮู้	Garrulax chinensis	๑๕๘
๗๙	นกกางเขนบ้าน	Copsychns saularis	๑,๒๙๓
๘๐	นกกางเขนดง	Copsychus malabaricus	๒,๑๗๕
๘๑	นกปรอดหัวดำ	Turdus obscurus	๖๓
๘๒	นกปากแหลม	Matacilla spp.	๑๗,๙๑๓
๘๓	นกกระจาบฝน	Anthus pps.	๒๐
๘๔	นกเอี้ยงหงอน	Sturnus javanicus	๑,๕๔๖
๘๕	นกสาลิกา	Sturnus trists	๒๐๙
๘๖	นกกิ้งโครง	Sturnus nigricollis	๓๗๘
๘๗	Jerdon's Starling	Sturnus burmanicus	๒๕๓
๘๘	Chinese Starling	Sturnus sinensis	๒๒๕
๘๙	Ashy-headed Starling	Sturnus malabaricus	๕๔
๙๐	Pied Starling	Sturnus contra	๗๔
๙๑	นกสาลิกาลิ้นทอง	Ampeliceps coronatus	๓๘๒
๙๒	นกเอี้ยงสาแดง	Aplonis panayensis	๒๙
๙๓	นกขุนทอง	Gracula religsosa	๒,๘๒๔
๙๔	นกกินปลีต่าง ๆ	Hectarinia spp.	๒๕๒

ประเมินมูลค่า		ท่าอากาศยาน	ประเมินมูลค่า		หมายเหตุ
ตัวละ (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)	กรุงเทพ ฯ (จำนวนตัว)	ตัวละ (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)	
๒๐	๑,๑๒๐	—	—	—	
๔๐	๑,๒๐๐	—	—	—	
๑๕	๒,๖๔๐	—	—	—	
๑๕	๒๑,๗๒๐	๘	—	๘๐๐	
๔๐	๖,๓๒๐	๑	๑๐๐	๑๐๐	
๑๐	๑๒,๙๓๐	—	—	—	
๒๕	๙๔,๓๗๕	๒๔๘	๑๐๐	๒๔,๘๐๐	
๒๕	๑,๕๗๕	—	—	—	
๑	๑๗,๙๑๓	—	—	—	
๑๕	๓๐๐	—	—	—	
๑๐	๑๕,๔๖๐	๓๖๕	๕๐	๑๘,๒๕๐	
๑๐	๒,๐๙๐	๔๒	๕๐	๒,๑๐๐	
๑๕	๕,๖๗๐	๕๘	๕๐	๒,๙๐	
๑๕	๓,๗๙๕	—	—	—	
๑๐	๒,๒๕๐	—	—	—	
๑๐	๕๔๐	—	—	—	
๘	๕๙๒	—	—	—	
๒๐	๗,๖๔๐	—	—	—	
๑๕	๔๓๕	๔	๕๐	๒๐๐	
๙๐	๒๕๔,๑๖๐	๓๔,๔๐๕	๒๕๐	๘,๖,๐๑,๒๕๐	
๒๐	๕,๐๔๐	๒๔๐	๑๖๐	๓๘,๔๐๐	

ลำดับ	ชื่อไทยหรืออังกฤษ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ตลาดนัดที่ ท้องสนามหลวง (ตัวจำนวน)
๙๕	นกสีชมภูสวน	Dicaeun cruentatum	๑,๖๑๐
๙๖	นกขอบตาขาว	Zosterops spp.	๖๕
๙๗	นกกระจอกบ้าน	Passer montanus	๕๕๐
๙๘	นกกระจอกตาล	Passer flaveolus	๓๕
๙๙	นกกระจาบ	Ploceus philippinus	๑๘,๗๒๒
๑๐๐	นกกระจาบอ้ายค่อม	Ploceus nanyar	๒๒๒
๑๐๑	นกแดงคู	Ploceus hypoxanthus	๓๕๒
๑๐๒	นกสีชมภูดง	Estrilda amandava	๘,๑๕๔
๑๐๓	นกไผ่	Erythrura prasina	๕,๖๑๓
๑๐๔	นกกะติ๊ดดำ	Lonchura striata	๑,๕๐๗
๑๐๕	นกกะติ๊ดลาย	Lonchuna punctulata	๑๘,๒๕๓
๑๐๖	นกแดงอิฐ	Lonchura malacca	๔,๕๘๖
๑๐๗	นกกะติ๊ดหัวขาว	Lonchura maja	๓,๒๑๘
๑๐๘	Rose Finch	Carpodacus erythrinus	๖
๑๐๙	นกกระจาบบึกอ่อน	Enberina rutila	๓๘,๓๔๔
		รวมทั้งสิ้น	๑๗๐,๖๓๗

ประเมินมูลค่า		ท่าอากาศยาน	ประเมินมูลค่า		หมายเหตุ
ตัวละ (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)	กรุงเทพฯ (จำนวนตัว)	ตัวละ (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)	
๕	๘,๐๕๐	๑๒	๑๐๐	๑,๒๐๐	
๑๐	๖๕๐	—	—	—	
๑	๕๕๐	—	—	—	
๓	๑๕๐	—	—	—	
๑	๑๘,๗๒๒	๗๑๖	๒๕	๑๗,๙๐๐	
๑	๒๒๒	—	—	—	
๑๕	๕,๒๘๐	๒๐	๕๐	๑,๐๐๐	
๗	๕๗,๐๗๘	๘,๑๑๑	๔๐	๓๒๔,๔๔๐	
๑๘	๑๐๑,๐๓๔	๑๗,๙๗๗	๔๐	๗๑๙,๐๘๐	
๓	๔,๕๒๑	—	—	—	
๑	๑๘,๒๕๓	๕๕๘	๑๐	๕,๕๘๐	
๑๐	๔๕,๘๖๐	๑๓,๓๕๖	๒๐	๒๖๗,๑๒๐	
๑๕	๔๘,๒๗๐	๗๒๐	๒๐	๑๔,๔๐๐	
๘๐	๔๘๐	—	—	—	
๑	๓๘,๓๔๔	—	—	—	
	๑,๗๑๘,๓๓๘	๘๔,๔๑๗		๑,๓๓๑,๑๒๐	

สถิติประเมินมูลค่าและจำนวน
ที่นำมาจำหน่ายในประเทศ (เฉพาะตลาดนัดท้องสนามหลวง)
พ.ศ. ๒๕๑๐

ลำดับที่	ชื่อไทยหรืออังกฤษ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ตลาดนัดท้องสนามหลวง (จำนวนตัว)
๑	ชะนีต่าง ๆ	Hylobates spp.	๖๔๒
๒	นางอาย	Nycticebus coucang	๑๓๓
๓	หมีขอ	Arctictes binturong	๔๕
๔	ค่าง	Presbytis spp.	๕๘
๕	ลิงต่าง ๆ	Macacus spp.	๗๕
๖	อีเห็นลายเมฆ	Prionodon linsang	๒๑
๗	อีเห็นต่าง ๆ	Paradoxurus spp.	๓๗๗
๘	อีเห็นลายเสือโคร่ง	Hemigalus derdyanus	๕
๙	ชะมด	Viverra spp.	๓๘
๑๐	พังพอน	Mungo spp.	๑๗๖
๑๑	สุนัขป่า	Cyon spp.	๒๐
๑๒	เสือเล็กต่าง ๆ	Family Felidae	๑๑๑
๑๓	หมีควาย	Ursus torquatus	๑๒
๑๔	หมูป่า	Family Suidae	๒
๑๕	หมูหริ่ง	Helictis spp.	๑๘
๑๖	นาก		๓๕

สัตว์ป่า (จำพวกสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม)
และส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ (ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ)

ประเมินมูลค่า		ท่าอากาศยาน	ประเมินมูลค่า		หมายเหตุ
ตัวละ (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)	กรุงเทพฯ (จำนวนตัว)	ตัวละ (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)	
๓๐๐	๑๙๒,๖๐๐	๘	๑,๕๐๐	๑๒,๐๐๐	สัตว์ป่าที่ส่งไป
๕๐	๖,๖๐๕	๑๐๗	๕๐๐	๕๓,๕๐๐	จำหน่ายต่าง
๓๐๐	๑๓,๕๐๐	๕	๑,๕๐๐	๗,๕๐๐	ประเทศ เริ่ม
๒๕๐	๑๔,๕๐๐	๔๒	๕๐๐	๒๑,๐๐๐	เก็บสถิติตั้งแต่
๑๒๐	๙,๐๐๐	๒,๔๓๘	๘๐๐	๑,๙๕๐,๔๐๐	เดือนพฤษภาคม
๑,๐๐๐	๒๑,๐๐๐	—	—	—	๒๕๑๐ เป็นต้นไป
๓๐	๑๑,๓๑๐	๒๕	๔๐๐	๑๐,๐๐๐	
๗๐๐	๓,๕๐๐	—	—	—	
๕๐	๑,๙๐๐	๑	๕๐๐	๕๐๐	
๓๐	๕,๒๘๐	๖	๑๐๐	๖๐๐	
๗๐	๑,๔๐๐	—	—	—	
๗๕	๘,๓๒๕	๗๖	๔๐๐	๓๐,๔๐๐	
๓๐๐	๓,๖๐๐	๑๕	๑,๗๐๐	๒๕,๕๐๐	
๑๕๐	๓๐๐	—	—	—	
๑๐๐	๑,๘๐๐	๓	๕๐๐	๑,๕๐๐	
๘๐	๒,๘๐๐	๑๙๐	๑,๐๐๐	๑๙๐,๐๐๐	

ลำดับที่	ชื่อไทยหรืออังกฤษ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ตลาดนัดท้องสนามหลวง จำนวนตัว
๑๗	นิ่ม	Manis spp.	๑๙
๑๘	พญากระรอก	Ratuja bicolor	๑๒
๑๙	กระรอกต่าง ๆ	Callosciurus spp.	๕,๒๒๕
๒๐	เสือไฟ	Felis temmincki	—
๒๑	บ่างแม่พุงจง	Galeopterus spp.	๘
๒๒	ช้าง	Elephas maximus	—
๒๓	เม่น	Atherurus spp.	๑๐
๒๔	หมาหริ่ง	Arctonyx spp.	๑๐
๒๕	หมีหมา	Helarctos malayanus	๘
๒๖	ค้างคาวต่าง ๆ	Onder chiroptera	—
๒๗	บ่างต่าง ๆ	Draco spp.	๒๕๐
๒๘	เสือโคร่ง	Felis tigris	—
๒๙	ค้างคาวแม่ไก่	Onder chiroptera	—
๓๐	เสือดำ	Panthera pardus	—
๓๑	สมเสร็จ	Tapirus indicus	—
		รวมทั้งสิ้น	๗,๓๑๐

ประเมินมูลค่า		ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ	ประเมินมูลค่า		หมายเหตุ
ตัวละ (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)	(จำนวนตัว)	ตัวละ (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)	
๕๐	๙๕๐	๒	๒๐๐	๔๐๐	
๒๕๐	๓,๐๐๐	๑	๕๐๐	๕๐๐	
๑๕	๗๘,๓๗๕	๒๐๐	๕๐	๑๐,๐๐๐	
—	—	๗	๕๐๐	๓,๕๐๐	
๘๐	๖๔๐	—	—	—	
—	—	๓๐	๒๘,๐๐๐	๘๔๐,๐๐๐	
๘๐	๘๐๐	๑๙	๒๐๐	๓,๘๐๐	
๘๐	๘๐๐	๑	๒๐๐	๒๐๐	
๓๐๐	๒,๔๐๐	๘	๑,๘๐๐	๑๔,๔๐๐	
—	—	๓	๑๐๐	๓๐๐	
๒๐	๕,๐๐๐	๓๑	๑๐๐	๓,๑๐๐	
—	—	๒	๕,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	
—	—	๒๓	๑๐๐	๒,๓๐๐	
—	—	๒	๘,๐๐๐	๑๖,๐๐๐	
—	—	๑	๘,๐๐๐	๘,๐๐๐	
—	๓๘๕,๔๓๐	๓,๒๔๖	—	๓,๒๑๕,๔๐๐	

สถิติประเมินมูลค่าและจำนวน
ที่นำมาจำหน่ายภายในประเทศ(เฉพาะตลาดนัดท้องสนามหลวง)

พ.ศ. ๒๕๑๐

ลำดับที่	ชื่อ ไทยหรืออังกฤษ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ตลาดนัดท้องสนามหลวง (จำนวนตัว)
๑	เต่าต่าง ๆ		๓,๕๐๐
๒	ตะพาบน้ำ		—
๓	กิ้งก่ายักษ์		๑๕๐
๔	กิ้งก่า		—
๕	แย้		—
๖	จิ้งเหลน		—
๗	ตุ๊กแก		—
๘	ตะกวด		—
๙	งูเหลือม		๑๐๐
๑๐	งูหลาม		—
๑๑	งูแมวเซา		—
๑๒	งูจงอาง		—
๑๓	งูลายสอ		—
๑๔	งูงวงช้าง		—
๑๕	งูปล้องทอง		๓๕
๑๖	งูแสงอาทิตย์		—

สัตว์ป่า (จำพวกสัตว์เลี้ยงคลานต่าง ๆ)

และส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ (ท่าอากาศยานกรุงเทพ ฯ)

ประเมินมูลค่า		ท่าอากาศยาน	ประเมินมูลค่า		หมายเหตุ
ตัวละ (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)	กรุงเทพฯ (จำนวนตัว)	ตัวละ (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)	
๑๐	๓๕,๐๐๐	๕,๕๕๓	๕๐	๒๗๗,๖๕๐	สัตว์เลี้ยงคลาน
—	—	๔๒	๑๐๐	๔,๒๐๐	ที่ส่งไปจำหน่าย
๒๐	๓,๐๐๐	๘๖	๒๐๐	๑๗,๒๐๐	ต่างประเทศ
—	—	๕๗๐	๑๒๐	๖๘,๔๐๐	เริ่มเก็บสถิติตั้ง
—	—	๑๔๐	๒๕	๓,๕๐๐	แต่เดือนพฤษภาคม
—	—	๒๖๘	๒๕	๖,๗๐๐	๒๕๑๐ เป็นต้นไป
—	—	๗๙๖	๕๐	๓๙,๘๐๐	
—	—	๑๒๓	๕๐	๖,๑๕๐	
๘๐	๘,๐๐๐	๔๘๕	๑๐๐	๔๘,๕๐๐	
—	—	๔๓	๑๐๐	๔,๓๐๐	
—	—	๘	๒๐๐	๑,๖๐๐	
—	—	๖	๒,๐๐๐	๑๒,๐๐๐	
—	—	๕	๑๐๐	๕๐๐	
—	—	๕๒	๑๐๐	๕,๒๐๐	
๓๐	๑,๐๕๐	๒๐	๑๐๐	๒,๐๐๐	
—	—	๑๐	๑๐๐	๑,๐๐๐	

ลำดับที่	ชื่อไทยหรืออังกฤษ	ชื่อวิทยาศาสตร์	ตลาดนัดท้องสนามหลวง (จำนวนตัว)
๑๗	งูน้ำต่าง ๆ		—
๑๘	งูก้นขบ		—
๑๙	งูกะปะ		—
๒๐	งูเขียว		๑,๒๐๐
๒๑	งูเห่า		—
๒๒	งูกะทิง		—
๒๓	จรเข้		—
		รวมทั้งสิ้น	๔,๙๘๕

ประเมินมูลค่า		ท่าอากาศยาน	ประเมินมูลค่า		หมายเหตุ
ตัวละ (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)	กรุงเทพ ฯ (จำนวนตัว)	ตัวละ (บาท)	จำนวนเงิน (บาท)	
—	—	๕๐	๕๐	๒,๕๐๐	
—	—	๒๐	๕๐	๑,๐๐๐	
—	—	๓๓	๕๐	๑,๖๕๐	
๑๐	๑๒,๐๐๐	๔๘๓	๕๐	๒๔,๑๕๐	
—	—	๑๖๐	๑๐๐	๑๖,๐๐๐	
—	—	๑๘	๕๐	๙๐๐	
—	—	๒	๒๐๐	๔๐๐	
	๕๘,๐๕๐	๘,๘๗๓		๕๔๕,๓๐๐	

ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการเก็บหาสถิติ

ผลจากการเก็บหาสถิติจากตลาดนัดท้องสนามหลวงและจากท่าอากาศยานกรุงเทพ ฯ สามารถนำข้อมูลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุง หรือวางระเบียบแก้ไขในงานของฝ่ายจัดการสัตว์ป่าแห่งชาติได้หลายทาง เช่น

๑. ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดโควต้า จำนวนสัตว์ป่าที่สำคัญบางชนิดให้ผู้รับอนุญาตไปทำการค้าประจำปี

จากสถิติสามารถนำมาใช้พิจารณาจำนวนสัตว์ป่าบางชนิดที่ถูกจับมาจำหน่ายเป็นสินค้าในปีหนึ่ง ๆ เทียบเคียงกับจำนวนโควต้า ซึ่งทางราชการได้อนุมัติให้แก่ผู้ค้าสัตว์ป่าไปว่าจะใกล้เคียงกันเพียงใดหรือไม่ เพราะสัตว์ป่าบางชนิดอาจถูกนำมาค้าเกินจำนวนโควต้าโดยที่ทางราชการไม่อาจจะควบคุมให้อยู่ในขอบเขตได้ หรือบางอย่างอาจจะน้อยกว่าโควต้าซึ่งทางราชการได้กำหนดออกไป ดังตัวอย่างข้างล่าง

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ทางราชการออกโควต้าให้ผู้รับอนุญาตค้านกขุนทอง รายละ ๕๐๐ ตัว มีผู้รับอนุญาตประมาณ ๑๑๕ ราย จึงเป็นจำนวนนกขุนทองตามโควต้าที่ทางราชการอนุมัติไปรวมทั้งสิ้น ๖๗,๕๐๐ ตัว (หกหมื่นเจ็ดพันห้าร้อยตัว) แต่เมื่อพิจารณาจากสถิติจำนวนนกขุนทองในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ที่ผู้รับอนุญาตค้า ทั้งตลาดภายในและส่งออกต่างประเทศแล้ว มีอยู่ประมาณ ๔๕,๑๘๕ ตัว (สี่หมื่นห้าพันหนึ่งร้อยแปดสิบห้าตัว) ในจำนวนนกขุนทองทั้งหมด ส่งออกต่างประเทศเสียประมาณ ๔๒,๓๖๑ ตัว (สี่หมื่นสองพันสามร้อยหกสิบเอ็ดตัว) ที่เหลือ ๒,๘๒๔ ตัว เป็นนกขุนทองที่ค้าภายในประเทศ

จากตัวเลขดังกล่าวพอที่จะนำมาพิจารณาได้อย่างเคร่า ๆ ว่า การค้านกขุนทองหนักไปในด้านการส่งออกจำหน่ายต่างประเทศเป็นจำนวนร้อยละ ๙๓.๗๕ จากนกขุนทองทั้งหมดที่ถูกจับมาเป็นการค้า ส่วนตลาดภายในคิดเป็นจำนวนร้อยละ ๖.๒๕ จากนกขุนทองที่ถูกจับมาเป็นการค้า

ถึงอย่างไรก็ดีจำนวนนกขุนทองทั้งหมด ๔๕,๑๘๕ ตัว ก็ยังไม่ตรงกับข้อเท็จจริงกับโควต้าที่ตรงราชการอนุมัติไปแสดงให้เห็นว่าผู้รับอนุญาตไม่อาจจะหานกขุนทองมาให้

ครบตามจำนวนโควต้าของทางราชการได้ จึงเป็นข้อคิดเห็นของทางราชการสำหรับในปีต่อ ๆ ไป ว่าถ้าทางราชการจะลดจำนวนโควต้านกขุนทองลงให้น้อยกว่า ๕๐๐ ตัว ต่อ ๑ ราย จะก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อผู้ค้าหรือไม่ เพียงใด แต่การที่จะเพิ่มหรือลดจำนวนโควต้าตัวนั้น จะต้องพิจารณาถึงสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ด้วย เช่น สต๊อกของนกขุนทองในป่าธรรมชาติว่าปัจจุบันว่ามีอยู่มากน้อยเพียงใด ผลเสียหายจากการเก็บหานกขุนทอง ซึ่งทางด้านป่าไม้ได้รับมีอะไรบ้างและเหตุผลอื่น ๆ อีกมาประกอบการพิจารณาอย่างถี่ถ้วน

สถิติดังกล่าวอาจจะนำมาใช้กับสัตว์ป่าคุ้มครองซึ่งทางราชการต้องการควบคุมจำนวนได้โดยง่าย ไม่ว่าจะเป็นสัตว์ป่าชนิดใด

๒. ใช้เป็นแนวทางกำหนดระยะเวลา หรือวัยอายุของสัตว์ป่าที่ทางราชการอนุญาตให้ล่าเพื่อการค้า

ตาม พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๓ การกำหนดระยะเวลาให้ล่ามีเฉพาะแต่ในสัตว์ป่าคุ้มครองประเภทที่ ๒ เท่านั้น แต่ในอนาคตเมื่อมีการปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ. ฉบับนี้แล้ว สัตว์ป่าคุ้มครองประเภทที่ ๑ ซึ่งปัจจุบันกระทำการล่าโดยวิธีจับเป็นได้อย่างเสรีไม่มีการกำหนด ระยะเวลาหรือจำนวนของสัตว์ป่าแต่อย่างใด ซึ่งทางราชการจำเป็นจะต้องพิจารณาแก้ไขให้เหมาะสมกับหลักเกณฑ์ในด้านวิชาการ โดยมีกำหนดระยะเวลาเปิดให้ล่าเป็นฤดูกาล (โดยวิธีทำไม่ให้ตาย) และอาจจะกำหนดอายุของสัตว์ป่าที่ผู้ค้าจะจับมาเป็นการค้าด้วยในบางกรณี ถ้าจำเป็น

จากสถิติดังกล่าว (ขอยกตัวอย่างกราฟนกขุนทอง) แสดงให้เห็นว่านกขุนทองที่ถูกจับมาเป็นการค้า ในระหว่างเดือนตุลาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ เป็นนกขุนทองที่มีอายุแก่เป็นพ่อแม่นกแล้วทั้งสิ้น และมีจำนวนน้อยกว่านกขุนทองที่ถูกจับมาค้าในระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนกรกฎาคม ซึ่งเป็นลูกและลูกนกแก่เสียทั้งสิ้น จำนวนนกที่ถูกนำมาเป็นการค้าในระยะเวลาช่วงนี้สูงมากในรอบปี จากข้อเท็จจริงดังกล่าว ซึ่งอ่านได้จากกราฟอาจเป็นแนวทางกำหนดฤดูเปิดและปิดเกี่ยวกับการล่า (โดยวิธีทำไม่ให้ตาย) ได้ ทั้งนี้สุดแต่ดุลย์พินิจของทางราชการที่จะกำหนดลงไปว่า ช่วงระยะเวลาใดของปีที่สมควรเปิดให้มีการล่านกขุนทองเพื่อนำมาเป็นการค้า และช่วงระยะเวลาใดของปีสมควรเป็นฤดูปิด เพื่อให้

นกได้สืบพันธุ์ตามธรรมชาติ โดยปราศจากการรบกวนจากมนุษย์ นับเป็นหลักการที่สำคัญอย่างหนึ่งในด้านวิชาการที่ควรคำนึงถึง

จากสถิติดังกล่าวอาจนำมาใช้กับสัตว์ป่าคุ้มครองทุกชนิด ในการกำหนดระยะเวลาล่าประจำปีได้โดยสะดวก

๓. ใช้เป็นแนวทางพิจารณาถึงการสูญเสียของสัตว์ป่าบางชนิดที่ถูกจับมาเป็นการค้า เพื่อป้องกันการลดจำนวนหรือการสูญพันธุ์ของสัตว์ดังกล่าว

สัตว์ป่าต่าง ๆ ที่นำมาเป็นการค้าซื้อขายกันทั้งตลาดภายในและส่งออกต่างประเทศ รวมตลอดถึงสัตว์ป่าซึ่งทางราชการคุ้มครองและไม่คุ้มครอง มีสัตว์ป่าบางชนิด ผู้ค้านำมาขายโดยไม่คำนึงถึงสัตว์นั้น ๆ ว่าจะนำมาเลี้ยงรอดได้หรือไม่ เพราะสัตว์ป่าบางชนิดไม่มีทางเลี้ยงให้รอดได้เลย เช่น นกกินปลาบางพันธุ์ และสัตว์ป่าอื่น ๆ ที่ทางราชการคุ้มครองบางอย่างเป็นเหตุให้สัตว์ป่าที่ถูกจับมาต้องเสียชีวิตลงโดยเปล่าประโยชน์ ขณะถูกนำมาเป็นการค้าอยู่ตลอดเวลาและเมื่อสัตว์ตายลงพ่อค้าสัตว์ป่าก็ได้จำหน่ายออกไปในรูปซากสัตว์โดยมีผู้นำไปสตาฟขายได้ราคางดงามต่อไปเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติด้านนี้ปีละไม่น้อย

จากสถิติอาจนำมาใช้เป็นแนวทางกำหนดชนิดและวัยอายุของสัตว์ว่าในช่วงระยะเวลาใดของปี สัตว์ป่าชนิดใดสมควรจะเปิดให้มีการล่า หรือกำหนดวัยอายุของสัตว์ป่าลงแต่ละชนิดว่าชนิดใดสมควรให้จับมาเป็นการค้า และวัยอายุใดไม่สมควรจับมาเป็นการค้าเพื่อป้องกันการสูญเสียของสัตว์ป่าดังกล่าว

นอกจากนี้แล้วยังใช้เป็นแนวทางพิจารณาถึงการสูญเสียของสัตว์ป่าบางชนิด ซึ่งถูกนำมาเป็นการค้าโดยวิธีการฆ่าพ่อแม่เพื่อเอาลูก เช่น ค่าง ชะนี และนกกะยัง นกเงือก เป็นต้น

๔. ใช้เป็นแนวทางเปรียบเทียบการสูญเสียของทรัพยากรธรรมชาติในด้านป่าไม้ซึ่งได้รับจากการเก็บหาสัตว์ป่าบางชนิด

มีสัตว์ป่าอยู่หลายชนิด ซึ่งผู้เก็บหามาเป็นการค้าใช้วิธีตัดทำลายต้นไม้ เพื่อนำเอาลูกนกมาเป็นการค้า ส่วนใหญ่ได้แก่นกต่าง ๆ เช่น นกเงือก นกกะยัง หรือนกในนกได้สืบพันธุ์ตามธรรมชาติ โดยปราศจากการรบกวนจากมนุษย์ นับเป็นหลักการที่สำคัญอย่างหนึ่งในด้านวิชาการที่ควรคำนึงถึง

จากสถิติดังกล่าวอาจนำมาใช้กับสัตว์ป่าคุ้มครองทุกชนิด ในการกำหนดระยะเวลาล่าประจำปีได้โดยสะดวก

๓. ใช้เป็นแนวทางพิจารณาถึงการสูญเสียของสัตว์ป่าบางชนิดที่ถูกจับมาเป็นการค้า เพื่อป้องกันการลดจำนวนหรือการสูญพันธุ์ของสัตว์ดังกล่าว

สัตว์ป่าต่าง ๆ ที่นำมาเป็นการค้าซื้อขายกันทั้งตลาดภายในและส่งออกต่างประเทศ รวมตลอดถึงสัตว์ป่าซึ่งทางราชการคุ้มครองและไม่คุ้มครอง มีสัตว์ป่าบางชนิด ผู้ค้านำมาขายโดยไม่คำนึงถึงสัตว์นั้น ๆ ว่าจะนำมาเลี้ยงรอดได้หรือไม่ เพราะสัตว์ป่าบางชนิดไม่มีทางเลี้ยงให้รอดได้เลย เช่น นกกินปลาบางพันธุ์ และสัตว์ป่าอื่น ๆ ที่ทางราชการคุ้มครองบางอย่างเป็นเหตุให้สัตว์ป่าที่ถูกจับมาต้องเสียชีวิตลงโดยเปล่าประโยชน์ ขณะถูกนำมาเป็นการค้าอยู่ตลอดเวลาและเมื่อสัตว์ตายลงพ่อค้าสัตว์ป่าก็ได้จำหน่ายออกไปในรูปซากสัตว์โดยมีผู้นำไปสตาฟขายได้ราคางดงามต่อไปเป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติด้านนี้ปีละไม่น้อย

จากสถิติอาจนำมาใช้เป็นแนวทางกำหนดชนิดและวัยอายุของสัตว์ว่าในช่วงระยะเวลาใดของปี สัตว์ป่าชนิดใดสมควรจะเปิดให้มีการล่า หรือกำหนดวัยอายุของสัตว์ป่าลงแต่ละชนิดว่าชนิดใดสมควรให้จับมาเป็นการค้า และวัยอายุใดไม่สมควรจับมาเป็นการค้าเพื่อป้องกันการสูญเสียของสัตว์ป่าดังกล่าว

นอกจากนี้แล้วยังใช้เป็นแนวทางพิจารณาถึงการสูญเสียของสัตว์ป่าบางชนิด ซึ่งถูกนำมาเป็นการค้าโดยวิธีการฆ่าพ่อแม่เพื่อเอาลูก เช่น ค่าง ชะนี และนกกะยัง นกเงือก เป็นต้น

๔. ใช้เป็นแนวทางเปรียบเทียบการสูญเสียของทรัพยากรธรรมชาติในด้านป่าไม้ซึ่งได้รับจากการเก็บหาสัตว์ป่าบางชนิด

มีสัตว์ป่าอยู่หลายชนิด ซึ่งผู้เก็บหามาเป็นการค้าใช้วิธีตัดทำลายต้นไม้ เพื่อนำเอาลูกนกมาเป็นการค้า ส่วนใหญ่ได้แก่นกต่าง ๆ เช่น นกเงือก นกกะยัง หรือนกใน

กราฟแสดง วัย อายุของนกขุนทอง (Gracula religiosa)
ที่นำมาเป็นสินค้าทั้งตลาดภายในประเทศและส่งออกจำหน่ายต่างประเทศ
ในปี พ.ศ. 2510.

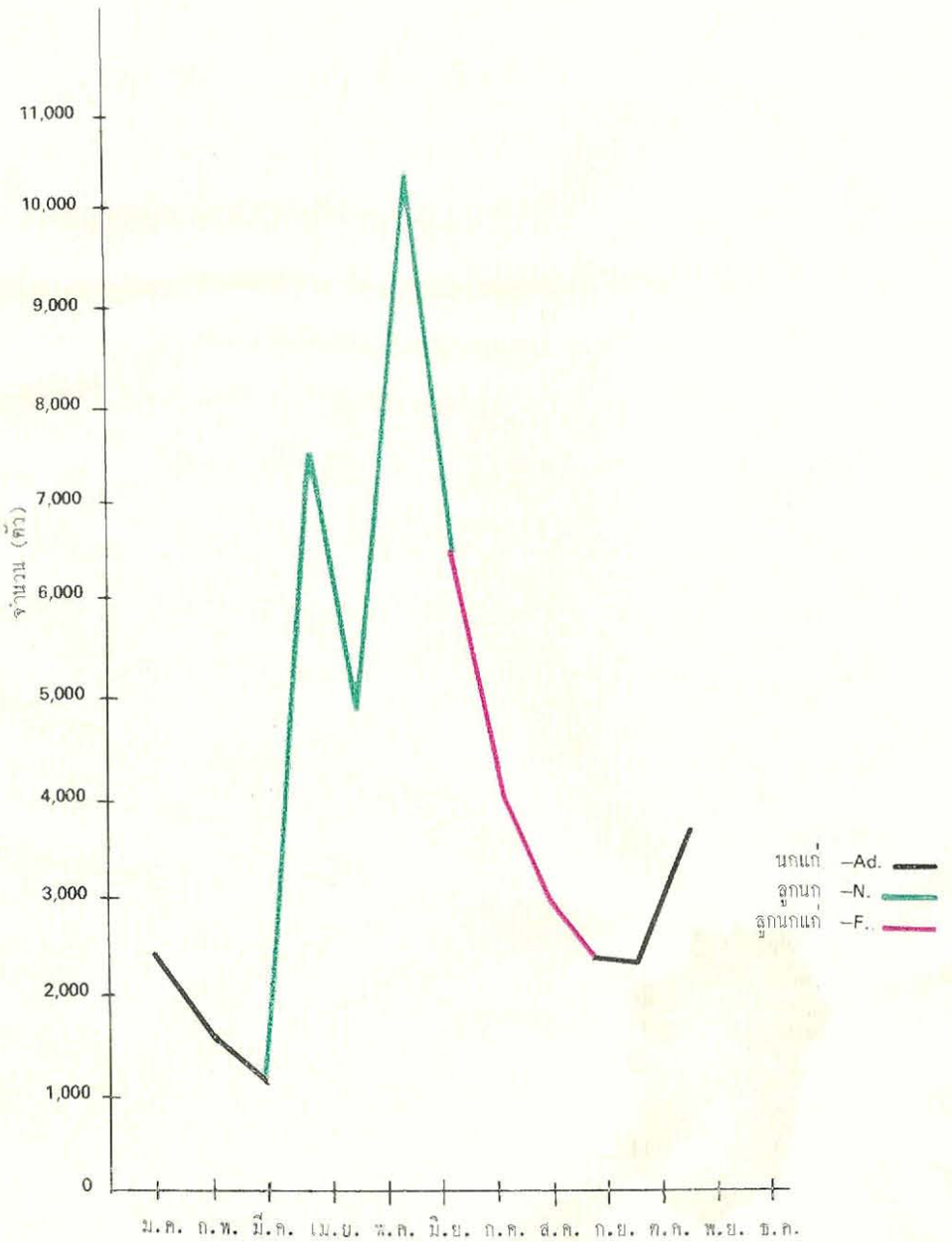

ตระกูล Bucerotidae ทุกชนิด นกขุนทอง นกโพระดกต่าง ๆ นกหัวขวาน นกแก้ว บางชนิด

จากสถิติในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ แสดงไว้ว่านกต่าง ๆ ตามรายชื่อข้างบนนี้ ถูกจับมาเป็นการค้าดังจำนวนต่อไปนี้

๔.๑ นกกะฮัง นกเงือก หรือนกในตระกูล Bucerotidae ประมาณ ๒๕๔ ตัวคิดเฉลี่ยแล้ว นกในตระกูลนี้วางไข่ครั้งละ ๒—๓ ใบ ต่อ ๑ โพรง และอาศัยโพรงไม้ใหญ่ ๆ เสียทั้งสิ้น คาดว่าใช้โพรงไม้ โพรงละ ๑ ต้น เป็นจำนวนโพรงประมาณ ๑๒๗ โพรง ซึ่งเท่ากับต้นไม้ ๑๒๗ ต้น นกชนิดนี้ส่วนใหญ่ผู้เก็บหาจะใช้วิธีตัดต้นไม้ลงเก็บลูกนกจากโพรงพร้อมทั้งแม่ ซึ่งติดค้างอยู่เมื่อต้นไม้ล้ม ลูกนกจะถูกนำมาขาย ส่วนแม่จะถูกฆ่ากินเป็นอาหาร เพราะนกชนิดนี้จะเลี้ยงดูได้ยากเมื่อจับตัวแก่มา

๔.๒ นกขุนทอง จำนวนทั้งสิ้นประมาณ ๔๕,๑๘๕ ตัว ปกติวางไข่โดยเฉลี่ย ๓ ใบต่อ ๑ โพรง ฉะนั้นคงเป็นจำนวนโพรงประมาณ ๑๕,๐๖๑ โพรง คิดเฉลี่ยต้นไม้ ๑ ต้น มีนกทำโพรงอยู่ ๓ โพรง คงเป็นต้นไม้ทั้งหมดประมาณ ๕,๐๒๐ ต้น

นกขุนทองก็เช่นเดียวกับนกชนิดอื่น ๆ คือชอบทำรังตามต้นไม้สูง เพื่อป้องกันอันตรายจากสัตว์อื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอันตรายจากมนุษย์ที่จะขึ้นล้วงเอาลูกลงมาจากโพรงได้โดยง่าย คิดโดยเฉลี่ยแล้วคงไม่เกิน ๓๐ เปอร์เซ็นต์ที่ใช้วิธีปีนต้นไม้เอาลูกนกจากโพรงลงมาเป็นการค้า ๗๐ เปอร์เซ็นต์จะใช้วิธีตัดต้นไม้ เพราะสะดวกและรวดเร็วกว่า จึงเป็นต้นไม้ที่ถูกโค่นลงจากการเก็บหานกชนิดนี้ประมาณปีละประมาณ ๓,๕๑๔ ต้น

๔.๓ นกโพระดก (Megalaima zeylanica) ประมาณ ๕๐๐ ตัวซึ่งเช่นเดียวกันกับนกขุนทองคือ ประมาณ ๗๐ เปอร์เซ็นต์โดยใช้วิธีโค่นต้นไม้ลง เพื่อเอาลูกนกมาเป็นการค้า เมื่อคำนวณแล้วประมาณได้ว่าปีหนึ่งต้นไม้จะถูกตัดลงประมาณ ๒๑๐ ต้น

๔.๔ นกแก้วต่าง ๆ สามชนิด คือ นกแก้วโมง นกแก้วกะลิง และนกแก้วหัวแพรรวมทั้งสิ้นประมาณ ๘,๕๘๖ ตัว คิดเฉลี่ยแล้ววางไข่ครั้งละ ๓ ใบต่อ ๑ โพรง เป็นจำนวนโพรงประมาณ ๒,๘๖๒ โพรง ต้นไม้ต้นหนึ่งมีโพรงประมาณ ๓ โพรง โดยเฉลี่ยจึงเท่ากับต้นไม้ทั้งสิ้น ๗๒๐ ต้น เช่นเดียวกับนกขุนทองและนกโพระดก คือผู้เก็บหาลูก

นกใช้วิธีโค่นต้นไม้ลงเพื่อเอาลูกประมาณ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ คงเป็นต้นไม้ที่ถูกโค่นลงในปีหนึ่ง ๆ ประมาณ ๕๐๔ ต้น

จากตัวอย่างเทียบเคียงข้างบนนี้ อาจจะนำมาประเมินการสูญเสียของทรัพยากรธรรมชาติทางด้านป่าไม้ได้อย่างคร่าว ๆ ว่า ในปีหนึ่ง ๆ ต้นไม้จะถูกตัดลงเพื่อเก็บหาลูกนกประมาณปีละ ๕,๘๔๑ ต้น

สรุป

เท่าที่ฝ่ายจัดการสัตว์ป่าแห่งชาติได้จัดทำสถิติเกี่ยวกับเศรษฐกิจการค้าสัตว์ป่าของประเทศไทยขึ้นมานี้ ก็เนื่องจากโดยพิจารณาเห็นว่าควรจะดำเนินการจัดวางโครงการเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ควรจะต้องรู้ถึงผลได้ผลเสียในการดำเนินงาน โดยเฉพาะในเรื่องการประเมินผลได้ในเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ป่านี้ ยังไม่มีหน่วยงานใดเลยประเมินผลไว้ก่อนเลย จึงจำต้องเริ่มต้นเก็บหาสถิตินี้ขึ้นใหม่ทั้งหมด โดยเริ่มงานในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ แต่เนื่องจากการทำการค้าสัตว์ป่ามีทั้งภายในและนอกประเทศ ประกอบกับมีสถานที่ค้ากระจัดกระจายอยู่ทั่วไปลำพังกำลังเจ้าหน้าที่ที่จะไปเก็บหาสถิติตลอดทุกสถานที่ย่อมเป็นเหตุสุดวิสัยที่จะกระทำได้ จึงได้เลือกสถานที่ที่จะจัดเป็นศูนย์กลางการค้าสัตว์ป่า เป็นที่ทำเก็บสถิติ จึงต้องมีผลที่คลาดเคลื่อนอยู่บ้างเป็นธรรมดา นอกจากนี้สถิติที่เก็บได้ก็เพียง พ.ศ. ๒๕๑๐ ปีเดียว จึงยังไม่ถือเป็นเกณฑ์เฉลี่ยได้โดยสมบูรณ์ แต่เท่าที่ปรากฏผลออกมาในการเก็บสถิติเพียงปีเดียว ก็พอจะได้แนวทางต่าง ๆ ซึ่งอาจนำมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะระเบียบเกี่ยวกับระยะเวลาการล่า และการค้าสัตว์ป่า ประการที่สำคัญที่สุดที่ได้จากการเก็บหาสถิติคือ ได้รู้ว่าทรัพยากรธรรมชาติสัตว์ป่านั้น มีผลทางตรงเกี่ยวกับกระแสการเงินของรัฐ เป็นมูลค่าประมาณ ๒๐ ล้านบาทต่อปี ซึ่งเป็นตัวเลขซึ่งบางท่านอาจไม่เคยได้ยินมาก่อนและอาจไม่คิดว่าเป็นตัวเลขที่มากมายถึงเพียงนี้ การเก็บสถิติจะคงยังปฏิบัติต่อเนื่องกันไปทุกปี และจะปรับปรุงรายละเอียดต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้นเท่าที่จะมีกำลังคนและงบประมาณเพียงพอ เพื่อให้ได้ผลถูกต้องตามความจริงมากที่สุด.

กราฟแสดง ปริมาณนกขุนทอง (Cracula religiosa)
ที่นำมาเป็นสินค้าทั้งตลาดภายในประเทศและส่งออกจำหน่ายต่างประเทศ
ในปี พ.ศ. ๒๕๑๐

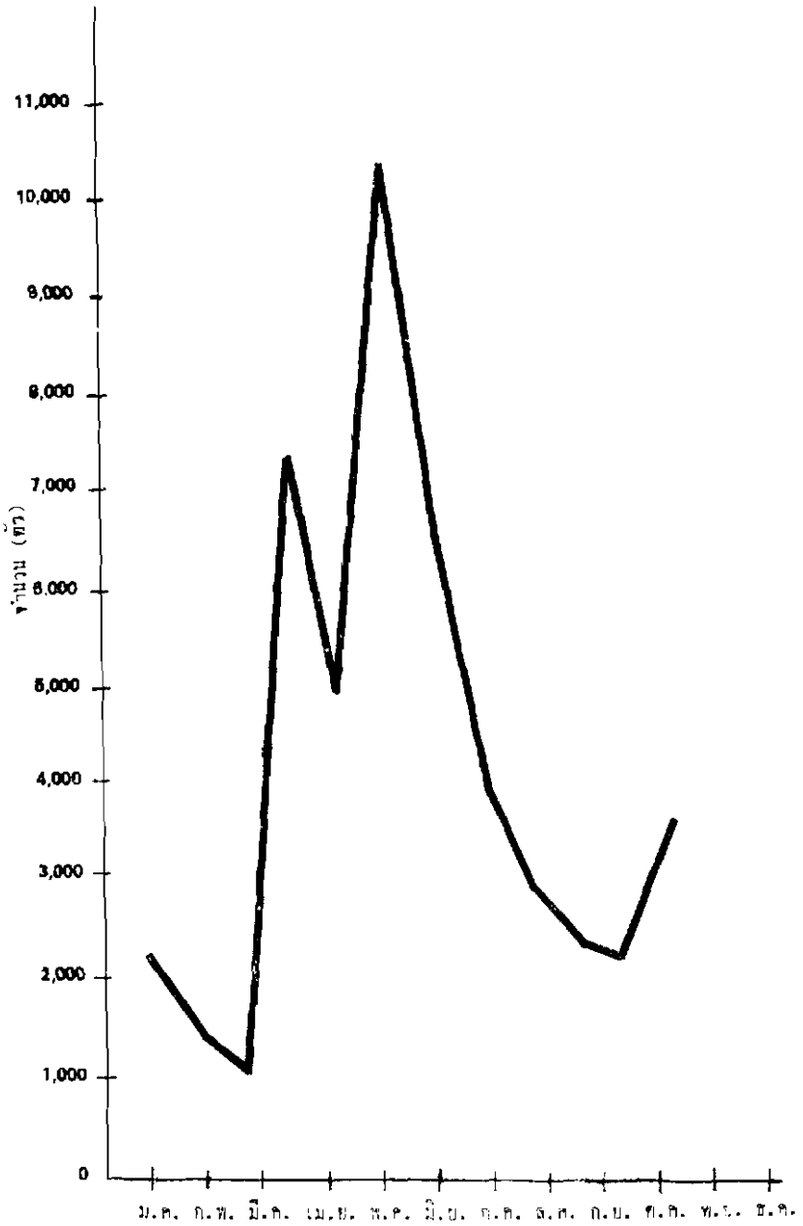

เศรษฐกิจการค้าสัตว์ป่าของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๐

โดย นายสมทบ ชัยพันธุ์ และนายเชิด ช. กัลยาณมิตร

อภิปราย

นายดิเรก สกุณาธวงศ์ อยากเรียนถามราคาของสัตว์ป่า ราคาของหมีขอทำไมจึงถูกมากคือตัวละ ๓๐๐ บาท

นายสมทบ ชัยพันธุ์ ตามปกติซื้อขายกันราคาตัวละ ๓๐๐—๕๐๐ บาท

นายดิเรก สกุณาวงศ์ ทางภาคใต้ได้มีคนไปหาซื้อตัวละ ๗๐๐—๘๐๐ บาทและเลียงผา ซึ่งได้แนะนำราษฎรไปว่าเป็นสัตว์ป่าสงวนขายไม่ได้ แต่ก็ยังมีการลักลอบขายกัน อยากทราบราคาเลียงผาตัวละเท่าไร

นายสมทบ ชัยพันธุ์ เลียงผาผมพอจะประมาณราคาไว้ราว ๑,๒๐๐ บาท สำหรับขนาดเล็ก และเลียงผานี้ไม่จัดส่งไปต่างประเทศ สำหรับตัวใหญ่ ๆ เพราะติดขัดเรื่องการขนส่ง

นายบุญส่ง สรรพศรี ได้มีการลักลอบนำสัตว์ป่า จากจังหวัดหนองคายเข้าประเทศลาว แล้วนำส่งต่างประเทศอีกที อยากทราบว่ามีการป้องกันอย่างไร

นายเชิดช. กัลยาณมิตร เกี่ยวกับการลักลอบสัตว์ป่าออกนอกประเทศ ตามที่ทราบนั้น ได้กำไรหลายเท่าตัวเหลือเกิน และก็ได้ส่งเจ้าหน้าที่ไปควบคุมแล้ว ได้ทราบว่ามีผู้มีอิทธิพลนำสัตว์ป่าในประเทศไปที่ด่านศุลกากร และมีทหารลาวมารับอีกที

นายรัสมี นามวงศ์ เวลานี้หมอบุญส่ง เลขะกุล ได้เรียบเรียงหนังสือเรื่อง นกในประเทศไทยขึ้นราคาเล่มละประมาณ ๑๕๐ บาท ควรจะซื้อไว้ใช้

นายดุสิต พานิชพัฒน์ ที่รวบรวมตัวเลขมาได้นั้นนับว่ามีประโยชน์มาก ในสมัยก่อนรัฐบาลได้ควบคุมสัตว์ป่า แต่ขณะนี้กำลังออกกฎหมายให้ควบคุมได้ทั่วประเทศ ขอสนับสนุนหนังสือหมอบุญส่ง และควรสนใจเรื่องนกไว้ด้วย

รายงานสรุปผลงานวิจัยลุ่มน้ำของคณะวนศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๐๓–๒๕๑๐

รวบรวมโดย นายเกษม จันทร์แก้ว

คำนำ

คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นสถาบันแห่งหนึ่งในประเทศไทย ที่ผลิตนักวิชาการป่าไม้ให้แก่ประเทศชาติ และได้ตระหนักดีถึงผลเสียหายจากการที่ป่าได้ถูกทำลายลงอย่างมาก ในชั่วระยะเวลาที่ผ่านมาไม่นานนัก ความเสียหายเหล่านี้มีสาเหตุอยู่หลายประการเช่น การตัดไม้ออกเพื่อทำสินค้ามากเกินไป การลักลอบทำลายป่าเพื่อทำการกสิกรรม และความเสียหายที่เกิดจากไฟป่าเหล่านี้เป็นต้น พื้นที่ที่ถูกทำลายเหล่านี้ ส่วนมากแล้วอยู่ตอนต้นน้ำซึ่งเป็นที่ที่จะให้น้ำแก่ประชาชนพลเมืองของประเทศ ผลที่เกิดจากการที่ป่าถูกทำลายนั้นจะเห็นได้ชัดที่ปากน้ำเจ้าพระยาและตามเขื่อนต่าง ๆ ที่มีตะกอนมาตกบีละมาก ๆ ดังนั้นในเดือนเมษายน ๒๕๐๓ คณะวนศาสตร์ โดยความร่วมมือจาก Oregon State University จึงได้ทำการทดลองทาง Soil Losses จากป่าไม้ในเขตป่าห้วยทาก อำเภองาว จังหวัดลำปางขึ้น สำหรับผู้ริเริ่มงานในครั้งนั้น มี ศาสตราจารย์เทียม คมกฤส คณะบดีคณะวนศาสตร์ Dr. M.D. Dawson, Visiting Professor ทาง Soil Science, Oregon State University อาจารย์สอาด บุญเกิด ศาสตราจารย์พิทพย์ หิมพานนท์ อาจารย์อาษา พรหมบุบผา และนายบุญยง เมืองพระ หัวหน้าสวนสักรัฐบาลแม่หวด โครงการนี้มีกำหนด ๙ ปี เริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๐๓ จนถึงปี ๒๕๑๑ นี้ งานวิจัยตามโครงการนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงอัตราการสูญเสียดินและน้ำในป่า เต็ง-รัง ป่าสัก และในสวนสัก ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของสภาพป่าในจังหวัดลำปาง นั้น สำหรับรายงานผลการวิจัยโดยละเอียดนั้น จะได้จัดพิมพ์ให้เสร็จภายในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๑ นี้ ต่อมาในปี ๒๕๐๕ ทางคณะวนศาสตร์ได้รับความช่วยเหลือจาก USOM ทางสัญญาระหว่างมหาวิทยาลัยฮาวาย และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จึงได้

ทำการวิจัยการจัดการลุ่มน้ำบนพื้นภูเขา (Watershed Management Research on Mountaineous Land) ขึ้น ผู้ดำเนินงานประกอบด้วยผู้มีความรู้และความสามารถหลายท่าน คือ Mr. J.D. Sinclair ศาสตราจารย์เทียม คมกฤส อาจารย์วัลลภ นรพัลลภ และ ดร. สง่า สรรพศรี โครงการนี้ต้องเสียเวลาเลือกสถานที่อยู่นานกระทั่งปี ๒๕๐๖ จึงเลือกสถานที่ได้ที่ลุ่มน้ำห้วยคอกม้าบริเวณดอยปุย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และได้เริ่มดำเนินงานวิจัยการจัดการลุ่มน้ำในปี ๒๕๐๘ เป็นต้นมา โครงการนี้มีระยะเวลา ๑๐ ปี และพร้อมกันนี้ก็ได้ศึกษาวิจัยเรื่องต่าง ๆ เพื่อนำผลมาประกอบในการบริหารการจัดการลุ่มน้ำต่อไปให้ดีในอนาคต นอกจากนี้ในปี ๒๕๐๘ คณะวนศาสตร์ก็ได้ตั้งแผนกวิชาอนุรักษ์วิทยาขึ้น มีหน้าที่รับผิดชอบทางงานอนุรักษ์ธรรมชาติทั่วไปและโดยเฉพาะการจัดการลุ่มน้ำ อาจารย์และนิสิตในแผนกวิชาอนุรักษ์วิทยาได้ทำงานวิจัยเกี่ยวกับทางลุ่มน้ำเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารได้เป็นอย่างดี และได้เสนอผลงานในรายงานนี้ด้วย

ดังนั้นอาจกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการเขียนรายงานนี้ขึ้นก็เพื่อที่จะให้ผู้สนใจในการจัดการลุ่มน้ำได้รับความรู้จากผลการวิจัย และเป็นแนวทางในการที่จะนำผลเหล่านี้ไปบริหารงานให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น แต่ถ้าผู้ใดสนใจที่จะอ่านรายละเอียดของการวิจัย จะหาอ่านได้จากห้องสมุดคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ทุกเวลา

งบประมาณ

งบประมาณในการวิจัยเพื่อหาข้อมูลต่าง ๆ ที่จะเป็นเครื่องชี้แนวทางในการบริหารงานการจัดการลุ่มน้ำ นั้น โครงการใหญ่ เช่นการวิจัยเกี่ยวกับลุ่มน้ำบนภูเขา (Watershed Management Research on Muontaineous Land) และการวิจัยเกี่ยวกับน้ำและการชะล้างดิน (Runoff and Sediment Research) ได้รับความช่วยเหลือจากองค์การต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะเริ่มงาน และระยะต่อมาได้รับเงินอุดหนุนช่วยเหลือในการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แต่ไม่มากพอที่ดำเนินงานวิจัยได้เต็มที่ ดังนั้นอาจารย์ในแผนกวิชาอนุรักษ์วิทยา จึงได้พยายามทำการวิจัยด้วยตัวเองบ้าง และมอบหมายให้นิสิตช่วยทำในรูปของวิทยานิพนธ์บ้าง ซึ่งไม่ได้ใช้เงินมากนัก บางเรื่องได้ใช้เงินงบประมาณจากโครงการวิจัยทั้งสองดังกล่าวแล้วอุดหนุน แต่อย่างไรก็ตามที ทาง

แผนกวิชาอนุรักษ์วิทยาได้ตั้งวัตถุประสงค์ที่จะผลิตงานวิจัยทางด้านการจัดการลุ่มน้ำให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

เหตุผลของการดำเนินงาน

ดังได้กล่าวแล้วว่า งานวิจัยของคณะวนศาสตร์เกี่ยวกับลุ่มน้ำนั้นได้เริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๓ แต่ครั้งนั้นเป็นเพียงงานที่ต้องการศึกษาอัตราการสูญเสียดินจากสภาพป่าต่าง ๆ ในจังหวัดลำปาง ทั้งนี้เป็นเพราะปรากฏว่าจังหวัดลำปางเป็นจังหวัดที่มีการทำไม้และมีการลักตัดไม้มากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยนี้จึงเป็นแนวทางที่จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ เข้าใจซึ้งถึงคุณประโยชน์ของป่าไม้ที่ช่วยเก็บน้ำ และป้องกันการพังทะลายของดิน อนึ่ง จังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทย ส่วนมากมักจะมีไฟป่าเกิดขึ้นเสมอ ไฟป่ามีบทบาทอย่างมากในการทำลาย Ground Cover ทั้งที่เป็น Forest Floor และพันธุ์ไม้ ซึ่งเท่ากับเปิดโอกาสให้เม็ดฝนทำลายผิวดิน ทำให้เกิดการพังทะลายของดิน และดินยังแตกกระจายให้มีขนาดเล็กอุดรูดิน (Soil Pores) ทำให้น้ำไม่สามารถซึมผ่านผิวดิน (Infiltration) ดังนั้นการศึกษาอิทธิพลของไฟป่าต่อการสูญเสียดิน และน้ำจึงเป็นเรื่องที่ควรจะกระทำอย่างยิ่ง

ข้อความที่กล่าวมาแล้วนี้ เป็นเพียงงานวิจัยในสภาพป่าเพียง ๓ ชนิด คือ ป่าเต็งรัง ป่าสักธรรมชาติ และสวนสัก ดังนั้นคณะวนศาสตร์จึงได้พยายามค้นคว้าทำการวิจัยจากสภาพป่าอื่น ๆ อีก คือในป่าดิบเขา (Hill-Evergeen Forest) ที่จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นสถานที่ที่เหมาะสมในการวิจัยอย่างมาก เพราะลุ่มน้ำห้วยคอกม้า เป็นโครงการหนึ่งที่ได้รับความสนับสนุน มีอาคารและเครื่องมืออุปกรณ์ในการวิจัยพอที่จะช่วยผลิตงานวิจัยได้บ้าง ดังนั้นในระยะ ๒ ปีที่ผ่านมานี้ คณะวนศาสตร์โดยมีแผนกวิชาอนุรักษ์วิทยาเป็นผู้ดำเนินงานแทนสามารถผลิตงานวิจัยได้พอที่จะเป็นแนวทางในการบริหารการจัดการลุ่มน้ำได้ กรมกองอื่น หรือหน่วยราชการอื่นสามารถที่จะนำไปประยุกต์ใช้ได้ วัตถุประสงค์อันสำคัญของโครงการห้วยคอกม้าที่นอกเหนือไปจากการผลิตงานวิจัยเพื่อสอนนิสิตและเป็นหลักในการบริหารงานวิจัยแล้ว ยังต้องการที่จะแสดงให้ประชาชนที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้รู้ซึ่งคุณประโยชน์ของป่าไม้ ที่ช่วยป้องกันดินพังทะลาย ช่วยเก็บน้ำ และประโยชน์ทางสังคม

อื่น ๆ อีกด้วย แต่การที่จะทำให้ประชาชนที่ยังขาดความรู้ถึงคุณประโยชน์เหล่านั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องผลิตงานวิจัย แสดงยืนยัน จะเป็นทางที่จะนำความสำเร็จในการบริหารที่สุด

ผลงานวิจัยและข้อคิดเห็น

แผนงานวิจัยในการจัดการลุ่มน้ำเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง แต่การที่จะวางแผนได้ดีนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีข้อมูลของสาเหตุที่ต้องการเสียก่อน มิฉะนั้นแล้วการวางแผนงานในการจัดการลุ่มน้ำจะไม่ได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้ การรายงานผลงานวิจัยฉบับนี้จะเสนอแต่เฉพาะงานวิจัยที่ได้ทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว และกำลังดำเนินการอยู่เท่านั้น อย่างไรก็ตาม งานวิจัยของคณะวนศาสตร์ได้ดำเนินการตามหลักของกิจกรรมของการจัดการลุ่มน้ำ (Activities of Operation in Watershed Management) ดังแสดงความสัมพันธ์ไว้ต่อไปนี้

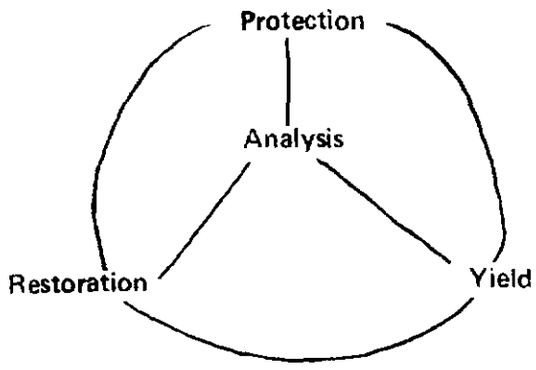

Analysis เป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากต่อการป้องกัน Protection, Restoration และ Yield ของลุ่มน้ำ และ Protection Restoration และ Yield ต่างก็มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด สำหรับผลงานวิจัยสามารถแยกได้ดังนี้

๑. **Analysis** (การวิเคราะห์)

หมายถึง Watershed Survey และ Analysis เป็นงานที่ต้องทำก่อนอื่นมีการวางแผนงานสำรวจ เก็บข้อมูลทาง สังคม ดิน ต้นไม้ หิน อุทกวิทยา และภูมิอากาศ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะต้องทำการวิเคราะห์ว่ามีอะไรบ้างที่ต้องทำเพื่อ Protection Restoration และ Yield แล้วทำข้อเสนอแนะทั้งทางบริหารงาน การจัดการ และการวิจัย

เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้ ผลงานที่แผนกวิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ ทำไปแล้วในทางวิเคราะห์ลุ่มน้ำ มีดังนี้

๑) "การวิเคราะห์ลุ่มน้ำลำตะคองตอนที่ ๕" เป็นเล่มแรกในเมืองไทย ที่แผนกวิชาอนุรักษ์ได้รับความอนุเคราะห์และความร่วมมือ จากกองบริรักษ์ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ งานนี้ได้เสร็จสิ้นตั้งแต่เดือน ตุลาคม ๒๕๑๐ จากผลงานครั้งนี้ ทางกองบริรักษ์ที่ดิน ได้ยึดถือเป็นหลักปฏิบัติงานในปัจจุบันนี้

๒) "การสำรวจและวิเคราะห์ลุ่มน้ำห้วยแม่ไน" เป็นงานที่ได้รับมอบหมายจากกรรมการดำเนินงาน การจัดลุ่มน้ำเพื่อที่ต้องการทราบข้อมูลต่าง ๆ ในการที่บริหารและพัฒนาลุ่มน้ำห้วยแม่ไนให้เป็นลุ่มน้ำตัวอย่าง สำหรับประเทศไทยและได้พิมพ์งานนี้เรียบร้อยแล้วใน "รายงานวนศาสตร์วิจัย เล่ม ๒" เดือน มีนาคม ๒๕๑๑ ซึ่งเป็นผลงานของคณะวนศาสตร์

๓) "การวิเคราะห์ลุ่มน้ำห้วยคอกม้า" เป็นงานของแผนกวิชาอนุรักษ์โดยตรง ยังไม่ได้พิมพ์เป็นรูปเล่ม แต่จะแล้วเสร็จประมาณเดือนตุลาคม ๒๕๑๑

๒. **Protection** (การป้องกัน)

ในประเทศไทยการป้องกันเป็นงานที่ต้องกระทำอย่างรีบเร่ง เพราะว่าในปัจจุบันนี้ป่าไม้ของประเทศถูกทำลายอย่างมาก แต่การที่จะป้องกันให้ได้ผลดีนั้นเป็นการยากยิ่ง ถึงแม้ว่าจะใช้กฎหมายเข้าช่วย แต่แผนกวิชาอนุรักษ์วิทยา คณะวนศาสตร์ ไม่สามารถที่จะใช้อำนาจบังคับผู้ใดได้ ดังนั้นจึงได้ทำการวิจัยเพื่อที่จะหาวิธีการที่จะป้องกันภัยธรรมชาติและหาแนวทางให้นักบริหารดำเนินการได้ดีเท่านั้น สำหรับผลงานวิจัยมีดังนี้

ก. การสำรวจความเป็นอยู่ และอาชีพทางกสิกรรมของชาวเขาเผ่าแม้ว ดอยปุย เชียงใหม่ พบว่า แม้ว่าส่วนมากทำไร่เลื่อนลอย การเลี้ยงสัตว์ไม่มีกรงขัง การศึกษาต่ำ ไม่มีศาสนา เชื่อภูติผีปีศาจ สุขภาพไม่ดี การวิจัยเรื่องนี้มุ่งที่จะหาสาเหตุและวิธีการที่จะเข้าใจชาวเขา ซึ่งเป็นต้นเหตุของการทำลายลุ่มน้ำบนภูเขา

ข. การหาความคงทนของดินบริเวณลุ่มน้ำห้วยคอกม้า โดยอาศัย Dispersion Ratio พบว่าทั้งดินชั้น A และดินชั้น B มีค่า Dispersion Ratio สูงกว่า ๑๐ ซึ่ง Middleton กล่าวว่าเป็นค่าที่ดินจะเป็น Erosive Soil

ค. การหาความคงทนของดินในป่าชนิดต่าง ๆ ของห้วยทาก โดยใช้หยดน้ำ ผลปรากฏว่า ทั้งดินชั้น A และดินชั้น B ของป่าสักและสวนสักจะมีความคงทนมากกว่าป่าเต็งรัง และ Slope จะเป็นสาเหตุอันสำคัญในการที่ดินจะถูกชะล้าง

ง. การศึกษาปริมาณอินทรียวัตถุและ Clay ที่มีผลต่อความคงทนของดินห้วยคอกม้า พบว่า ทั้งอินทรียวัตถุ และ Clay content จะมีความสำคัญอย่างมากต่อความคงทนของดินเท่า ๆ กัน อินทรียวัตถุจะมีบทบาทอย่างมากในดินชั้น A มากกว่าดินชั้น B แต่ Clay content จะเป็นไปทางตรงข้าม

ผลงานวิจัย ข้อ ข. ค. และ ง มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาธรรมชาติของดินในลุ่มน้ำ ก่อนที่จะทำการทดลองวิจัยเรื่องอื่นก่อน ว่าความยากง่ายในการถูกชะล้างมีมากน้อยเพียงไร พร้อมทั้งปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อความคงทนของดิน เมื่อได้ข้อมูลเหล่านี้แล้ว จำเป็นต้องศึกษาหาวิธีการว่าควรทำอย่างไรที่จะทำการป้องกันได้ดีที่สุด

จ. การวิจัยเกี่ยวกับน้ำและการชะล้างดิน (Runoff and Sediment Research) ผลปรากฏว่า แปลงทดลองในป่าเต็ง - รัง จะมีการชะล้างน้อยกว่าในป่าสักและสวนสัก เป็นเพราะว่า Slope น้อยกว่า ข้อที่เห็นได้ชัดประการหนึ่งก็คือ สวนสักนั้นดินถูกกระทบกระเทือนมาก่อน และป่าสักนั้นมีการทำไม้ออก และไฟไหม้ Ground cover ในฤดูแล้งเสมอ และสรุปได้ว่าในป่าเต็งรังในที่ที่ทดลอง มีการชะล้างตะกอนน้อยที่สุด อีกประการหนึ่ง แปลงที่ทำการเผาไฟจะให้ผลการชะล้าง และ Surface runoff มากกว่าป่าที่ไม่ถูกเผา

ฉ. ปริมาณการสูญเสียเนื้อดิน และระดับความอุดมสมบูรณ์ของดินลุ่มน้ำห้วยแม่ไน พบว่าป่าถูกถางจะมีการสูญเสียดิน มากกว่าดินในป่าธรรมชาติ ความอุดมสมบูรณ์ของธาตุอาหาร ในป่าธรรมชาติมีมากกว่า

ช. การวิจัยเกี่ยวกับการสูญเสียน้ำ (Surface runoff) และตะกอน (Sediment) ในสภาพป่าต่าง ๆ บริเวณดอยปุย จังหวัดเชียงใหม่ ผลยังไม่ปรากฏแน่ชัด เนื่องจากว่าโครงการนี้เพิ่งได้ริเริ่มมาได้ประมาณ ๒-๓ ปี เท่านั้น

๓. **Restoration** (การเก็บรักษา)

การวิจัยเรื่องต่าง ๆ มุ่งแต่หาปริมาณน้ำที่ดินจะดูดไว้ และอัตราการสูญเสียน้ำของลุ่มน้ำ ทั้งนี้เพื่อหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะเก็บน้ำให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ สำหรับผลงานวิจัยมีดังต่อไปนี้

ก. สมรรถนะในการอุ้มน้ำของดิน ในบริเวณอุทยานดงลาน จังหวัดขอนแก่น พบว่าป่าดงดิบและสวนป่ามีสมรรถนะในการอุ้มน้ำของดินดีที่สุด รองลงมาคือป่าแพะ ป่าเบญจพรรณและไร่ร้าง อินทรียวัตถุมีความสำคัญอย่างมากในการอุ้มน้ำ

ข. สมรรถนะการอุ้มน้ำสูงสุดของดินลุ่มน้ำห้วยคอกม้า พบว่าดินชั้น A มีสมรรถนะการอุ้มน้ำสูงสุดมากกว่าดินชั้น B ประมาณ ๑.๖ เท่า โดยน้ำหนัก และมีความแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง

ค. ความสำคัญของอินทรียวัตถุและปริมาณ Clay ต่อสมรรถนะรากอุ้มน้ำของดินห้วยคอกม้า พบว่า อินทรียวัตถุมีความสำคัญต่อการอุ้มน้ำของดินมากกว่าปริมาณ Clay

ง. สมรรถนะการอุ้มน้ำสูงสุดของอินทรียวัตถุบริเวณลุ่มน้ำห้วยคอกม้า พบว่า อินทรียวัตถุในป่าดงดิบมีความสามารถอุ้มน้ำสูงสุดเฉลี่ยประมาณ ๒.๕ เท่า โดยน้ำหนัก และอินทรีย์ที่มีขนาดเล็กกว่า สามารถดูดน้ำได้ดีกว่าขนาดใหญ่กว่า

จ. อิทธิพลทางด้านลาดเขาที่มีต่อความชื้นของดินในสวนสัก พบว่า ความชื้นในดินทาง North Aspect มีมากกว่า Aspects ทาง East, South และ West ผลนี้จะตอบสนองทางความเจริญเติบโตของไม้สัก ซึ่งจะเจริญเติบโตดีที่สุดใน North Aspect ปริมาณความชื้นนี้จะมีปริมาณมากขึ้นเมื่อ % Slope ลดลง

ฉ. การหาระดับน้ำใต้ดิน (Ground Water Levels) ของลุ่มน้ำห้วยคอกม้า การศึกษาเรื่องนี้ยังไม่มีผลเสนอ เพราะว่าเพิ่งจะดำเนินงานมาได้ประมาณ ๓ เดือน (เริ่มเดือนเมษายน ๒๕๑๑) เท่านั้น แต่วัตถุประสงค์ของการศึกษาเรื่องนี้ มุ่งที่จะหาปริมาณ Ground water ของลุ่มน้ำห้วยคอกม้า ซึ่งจะ Supply ให้แก่ลำธารได้ และพร้อมกันนี้จะเป็นการศึกษาถึงอิทธิพลของฤดูกาลต่อระดับน้ำใต้ดิน การเก็บข้อมูลจะต้องใช้เวลานาน เพื่อที่จะนำผลที่ได้ก่อนที่จะทำการศึกษาเรื่อง "ผลของการตัดฟันไม้ต่อระดับน้ำใต้ดิน"

ช. การศึกษา Evapotranspiration ในป่าสภาพต่าง ๆ โดยใช้ป่า Hill-Evergreen และ Dry-Evergreen เป็นสถานที่ศึกษา ผลนั้นยังไม่มากพอที่จะเสนอได้ อย่างไรก็ตามที วัตถุประสงค์ของการศึกษาเรื่องนี้ เพื่อที่จะหาวิธีการกำจัดพืชที่ใช้น้ำมากเกินไป ให้เหลือพืชที่ใช้น้ำน้อย ทั้งนี้เพื่อจะได้หาวิธีการอนุรักษ์น้ำที่ดีที่สุด โดยให้มีน้ำถูกเก็บในดินมากแล้วปล่อยเลี้ยงลำธารในระยะต่อไป

ช. การหาอัตราการระเหยของน้ำ จาก free soil surface ในป่าธรรมชาติไร่เลื่อนลอย และที่ป่าถูกทำลาย ต. สะแกราช อ. ปักธงไชย จ. นครราชสีมา ผลปรากฏว่าการระเหยน้ำจากดินในที่ป่าถูกทำลายจะมีมากที่สุด ที่สองคือ ไร่เลื่อนลอย และสุดท้ายคือป่าธรรมชาติ แต่ Transpiration จะทำให้การสูญเสียน้ำของป่าธรรมชาติและที่ป่าถูกถางใกล้เคียงกัน และมากกว่าไร่เลื่อนลอย และยังพบอีกว่า ถ้าป่าถูกทำลายแล้ว น้ำในดินจะสูญเสียไปจาก Evaporation ความลึกของดินไม่เกิน ๑ ฟุต จากผิวดิน แต่ที่ลึกกว่านี้เกิดจาก Transpiration

๔. Yield (ผลที่ให้)

Yield ของน้ำในที่นี้จะหมายถึง Quantity (ปริมาณ) Quality (คุณภาพ) และ Timing (อัตราการไหล) ซึ่งเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดจากการจัดการลุ่มน้ำถึงแม้จะต้องใช้เวลาช้ามากก็ตาม แต่เป็นสิ่งที่จะต้องจัดการให้ได้ผลเป็นอย่างดี งานวิจัยที่เกี่ยวกับ Water Yield นี้ยังมิได้ริเริ่มมากนัก แต่ก็มีพอที่จะเสนอในรายงานนี้ได้ดังนี้

ก. "การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับปริมาณน้ำฝน เพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์น้ำจังหวัดเชียงใหม่" การศึกษาครั้งนี้ใช้ data จากกรมอุตุนิยมวิทยา ตั้งแต่ปี ๒๕๐๐-๒๕๐๙ ผลปรากฏว่า น้ำฝนรายปีไม่แตกต่างกันเลย แต่จะแตกต่างกันระหว่างเดือน สิงหาคม และกันยายน มีฝนตกมากที่สุด เดือนกรกฎาคม ตุลาคม มิถุนายน และพฤษภาคม มีฝนตกปานกลาง เดือนเมษายน ธันวาคม พฤศจิกายน มีนาคม และกุมภาพันธ์ มีฝนตกน้อยที่สุด ในจำนวน ๑๐ ปีของข้อมูลนี้ มีฝนตกมากที่สุด ๑๕๗๕.๘ มม. และน้อยที่สุด ๙๕๙.๗ มม.

ข. การวัดน้ำไหลในลำธาร (Streamflow) ลุ่มน้ำห้วยคอกม้า ซึ่งได้กระทำมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ จนถึงปัจจุบัน เป็นการศึกษาที่ยังมิได้พิมพ์ออกเป็นรูปเล่ม แต่ผล